

Vilhelm Junnila ps ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Saaristomerén tilan parantamiseen (5 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Esitämme, että Saaristomerén tilan parantamiseen lisätään määrärahaa vuoden 2023 talousarviossa. Rehevöitynyt Saaristomeren on Suomen rannikon heikkokuntoisin merialue. Saaristomerén maatalouden hajakuormitus on ainut jäljellä oleva Itämerén suojelukomission määrittelemä niin sanottu hot spot -alue Suomessa. Vesiensuojelun tehostamiseksi tarvitaan Saaristomerelle kohdennettuja toimenpiteitä.

Rehevöitymistä aiheuttavat ihmisen toiminnasta peräisin olevat ravinteet, fosfori ja typpi, joita kulkeutuu mereen nykyään etenkin hajakuormituslähteistä. Erityisesti maatalouden eläintilojen ravinneylimäärästä peräisin olevaa kuormitusta kulkeutuu yhä liikaa jokien kautta Saaristomereen. Hallitus käynnisti puoliväliriihessä Saaristomeren-ohjelman, jonka tavoitteena on poistaa Saaristomeren Itämerén pahimpien kuormittajien listalta. Hallitus on sitoutunut tavoitteen saavuttamiseen vuoteen 2027 mennessä.

Osana Saaristomeren-ohjelmaa kesällä 2022 valmistui Saaristomerén hot spot -tiekartta, jossa arvioitiin nykyisten maatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden riittävyyttä Saaristomerén hajakuormituksen vähentämistavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartassa on tunnistettu kymmenen merkittävää vesiensuojelutoimenpidettä, joiden rahoituksessa ja toteutuksessa on vielä puutteita. Tiekartan arvion mukaan laajamittaisella ja onnistuneella työllä Saaristomerén vuosittaista ravinnekuormaa voidaan vähentää 100 000—150 000 kilolla. Tämä edellyttää vähintään 18 miljoonan euroa vuosittaista rahoitusta ja 100 miljoonaa euroa rahoitusta vuoteen 2027 mennessä.

Valtion vuoden 2023 talousarvioesitys sisältää korvamerkittyä rahoitusta Vesiensuojelun tehostamisohjelmalle 3,2 miljoonaa euroa, josta osa on käytettävissä Saaristomeren-ohjelmalle. Kokonaisuudessaan Vesiensuojelun tehostamisohjelmalle on myönnetty kahdessa momentissa (35.10.23 ja 35.10.61) yhteensä 12 miljoonaa euroa, mikä vastaa edellisen vuoden tasoa. Saaristomeren-ohjelman ja tiekartassa tunnistettujen rahoitustarpeiden johdosta budjettiin ei ole lisätty uutta rahoitusta. Poikkeuksena on kipsikäsittely, jonka rahoitusta on saatavilla riittävästi Varsinais-Suomen tarpeisiin vuonna 2023.

Tiekartassa esitettyjä ja vaikuttavaksi arvioituja toimenpiteitä ovat muun muassa lannan siirron edistäminen ja orgaanisten lannoitevalmisteiden käytön lisääminen, peltojen kasvipeitteisyyden lisääminen ja vesitalouden hallinta, maanparannusaineiden käytön laajentaminen ja meressä jo olevien ravinteiden hyödyntäminen. Näistä valmistelussa oleva ravinnekiertotuki tulee valmistel-

Talousarvioaloite TAA 170/2022 vp

la orgaanisia lannoitteita kehittäville toimijoille laajasti saataville ilman ehdotonta sidontaa bio-kaasutuotantoon. Maan rakennetta parantava ja ravinnekuormitusta vähentävä rakennekalkki ja ravinnekuitu tulee ottaa käyttöön jo hyväksi havaitun kipsin rinnalla. CAP-ohjelmasta poisjääneet ympäristökorvauksen kohdentamisalueet tulee korvata korvamerkityllä rahoituksella peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden ja suojavyöhykkeiden lisäämiseksi Saaristomeren valuma-alueella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 5 000 000 euroa momentille 35.10.23 Saaristomeren tilan parantamiseen.

Helsingissä 30.9.2022

Vilhelm Junnila ps
Saara-Sofia Sirén kok
Ville Tavio ps
Esko Kiviranta kesk
Ritva Elomaa ps
Johannes Yrttiaho vas
Sandra Bergqvist r
Katja Taimela sd
Sofia Virta vihr
Mari-Leena Talvitie kok